

MODALITĂȚI NOI DE ORGANIZARE STRUCTURALĂ ÎN CADRUL PICTURII CU ASPECT DECORATIV

NEW WAYS OF STRUCTURAL ORGANIZATION IN THE FRAMEWORK OF DECORATIVE PAINTING

Vasile Grama, lector universitar,

UPS „Ion Creanga” din Chișinău,

Vasile Grama, university lecturer „I. Creangă” SPU

<https://orcid.org/0000-0003-4105-2096>

Daniela Roșca-Ceban, lector universitar,

UPS „Ion Creanga”, Chișinău

Daniela Roșca-Ceban, university lecturer „I. Creangă” SPU

<https://orcid.org/0000-0002-0486-8793>

CZU 75.02:378

Abstract

Composition in the most general sense is defined as the construction of a holistic work, the elements of which are in a harmonious unity. In the visual arts, this fundamental notion is formed due to the structural relations and presupposes the process of constructing the work of art. It is an organizing component that creates an orderly combination between the subordinate elements and the whole, giving the work unity and integrity. The sense of order is created by some aspects of structural organization, which are called formal laws in creating the artistic image.

Key-words: artistic image, structural organization, visual arts, constructive aspects, creative skills, artistic processes and technologies.

Compoziția în sensul cel mai general este definită ca construcția unei opere holistice, ale căror elemente se află într-o unitate armonioasă. În artele vizuale, această noțiune fundamentală se formează datorită relațiilor structurale și presupune procesul de construire a operei de artă. Este o componentă organizatorie care creează o combinație ordonată între elementele subordonate și tot întregul, conferind lucrării unitate și integritate. Senzația de ordine este creată de unele aspecte de organizare structurală, care sunt numite legi formale în crearea imaginii artistice. Se pot distinge următoarele caracteristici plastice în compoziția decorativă: o varietate semnificativă de aspecte structural-constructive, procedee și tehnologii artistice; varietăți de materiale și instrumente utilizate; paletă limitată de nuanțe cromatice și mijloace plastice.

Factorul necesar în dezvoltarea abilităților artistico-structurale ale studenților este conștientizarea specificului creării imaginii artistice, principiile artistice în artă, bazate nu pe dorința de a copia literalmente exact formele și fenomenele naturii, ci pe transformarea lor creativă, selecția celor mai expresive și semnificative, tipice și caracteristice trăsături. Alături de dezvoltarea abilităților creative în reprezentarea artistică compozițională, abilitățile desenului și picturii decorative, baza formării profesionale și creative a studenților constă în aplicarea stilizării decorative și procedeele de transformare plastică. Fără îndoială, în construcția imaginii artistice un rol primordial joacă o compoziție bine gândită și precizată, care conferă lucrării integritate, subordonare reciprocă și unitate armonioasă tuturor elementelor structurii care acționează ca moment fundamental de organizare. O compoziție decorativă are propriile sale trăsături caracteristice. În procesul de creare a compoziției decorative, plasarea și distribuirea elementelor grafice are loc după un anumit tipar plastic, într-o secvență logică stabilită de autor. Mijloacele vizuale și proprietățile stilistice trebuie să

fie coordonate și subordonate întregului, nu scăpăm din vedere nici detaliile grafice cu semnificație decorativă, care joacă un rol destul de important.

Cel mai tradițional mod de a studia elementele de bază în formarea structurii plastice este construirea unei compoziții formale, care constă în organizarea aspectelor de îmbinare a motivelor geometrico- abstracte de diferite forme [6].

Necesitatea de a plasa și îmbina aceste motive în construcția propusă trebuie să formeze o ordine logică strictă care face imposibilă o arangare întâmplătoare și absolut nealinată principiilor compoziționale. Structura implică căutarea celor mai optime opțiuni pentru combinarea diferitelor motive și forme. Variațiile acestora în procesul de construcție a unei compoziții decorative se realizează în diverse moduri: grupare, rearanjare, alăturare, suprapunere, intercalare, secțiuni, secțiuni și alunecare. În practica predării disciplinelor ce țin de formarea gândirii creatice, cea mai tradițională metodă de studiu este construcția plastică formată din elemente condiționale, adesea simple, geometrice.

Scopul principal al sarcinilor de creativitate este crearea unui sistem ordonat de imagini secvențiale din elemente geometrice simple, pentru a selecta și compara diferite posibilități de formare a acestora. Prin urmare, atunci când sunt studiate principiile creativității plastice, se permite studenților să se îndrepte nu numai către o conturare pur nonfigurativă, care solicită mai mult varianta ornamentală, ci și să creeze soluții expresiv artistic-figurative în care forma și conținutul sunt prezentate în unitate armonioasă. Astfel, utilizarea metodelor de îmbinare a diferitor aspecte plastice permite o abordare asociativ- figurativă de construire a compoziției decorative.

Înainte de a trece direct la executarea lucrărilor decorative, este recomandat de a elabora o serie de schițe preliminare. În etapa de proiectare preliminară are loc selecția principalelor componente stilistice, designul compozițional formal, opțiunile de culoare, amplasarea principalelor forme de culoare, organizarea ritmică a viitoareii lucrări. Obiectivul acestei lucrări este de a găsi cea mai expresivă compoziție, bazată pe alternanța ritmică a elementelor. Obiectivul primordial al studentului este de a crea o lucrare integrată color-grafică cu aspect decorativ care în continuare să poată fi aplicată cu ușurință în diverse domenii ale artei decorative aplicată. Prin stăpânirea bazelor picturii și principiilor compoziționale, începe o înțelegere a modului de a combina armonios diverse motive și elemente într-un singur sistem plastic. Asemenea elaborare compozițională poate fi comparată cu o ecuație matematică, cu necunoscute clar identificate în care obiectele de diferite scale coexistă cu diferite caracteristici morfologice și color-texturale. Toate aceste obiecte-motive pot fi situate într-un singur plan care crează o structură clară și un aranjament coloristic argumentat.

Inițial, este necesar să se identifice centrul compoziției, apoi să fie selectate câteva forme care sunt în concordanță cu mișcarea generală a obiectelor din această compoziție. În continuare, se precizează stilul plastic corespunzător acestei mișcări plastice, se elaborează o transformare creativă de îmbinare a structurii cu motivele de bază. În procesul de precizare a formelor stilizate, ar trebui să „uităm” de calitățile real existente ale acestor obiecte (volum, materialitate, spațiu, etc.) și să le acordăm doar aspect expresiv și decorativ.

În contextul lucrărilor privind aspectul constructiv a compoziției decorative, recomandăm studenților să analizeze lucrările unor astfel de maeștri: A. Matisse, A. Derain, P. Gauguin, P. Picasso, J. Braque și alții, a căror activitate poate fi urmărită în structurarea și

distribuția motivelor compoziționale în conformitate cu unele din principiile designului, precum și cu metodele de grupare, deformare, evidențiere dominantă a elementelor de imagine. Așadar, de exemplu, maeștrii fauvismului (A. Matisse, A. Derain), care dezvăluie posibilitatea decorativă și expresionistă a culorii, combină planurile active ale culorilor complementare cu diverse facturi plastice. „Lucrările lui Matisse se disting ... prin muzicalitatea ritmurilor liniare, subordonarea completă compozițională și decorativă a tuturor componentelor ” [7].

Reprezentanții cubismului (P. Picasso, J. Braque) au pus în aplicare un mod analitic de a înfățișa obiectele naturii statice prin disecția lor în componente geometrice elementare, dezvăluind astfel structura lor internă. „Picasso creează o serie de lucrări în care se străduiește pentru puritatea formelor simple, simplificând cât mai mult obiectele. El a inventat un sistem strict organizat a petelor de culoare decorativă, interconectate și distribuite cu atenție selectă pe pânză ” [2].

Pentru a oferi imaginii o expresie artistică deosebită, este important ca studentul să poată analiza diverse opțiuni constructive. E important de a devia conștient în direcția tratării decorative, de a neglija proprietățile spațiale și relațiile clar-obscur a obiectelor. Deasemenea, e necesar să se țină seama de aranjamentul general și reciproc în structura ritmică de plasare a motivelor compoziționale.

Procedeele compoziționale pot avea caractere de transformare și activizare plastică precum este suprapunerea parțială sau completă a motivelor. Suprapunerea presupune o depunere direcționată a unei forme pe alta. În cazul, când un obiect se suprapune celui alt, contururile ambelor obiecte sunt complet descrise, în timp ce în imagine se formează un segment care aparține ambelor obiecte simultan.

Acest procedeu se distinge printr-un grad superior de decorativitate, deoarece include o convenție grafică pronunțată - incertitudinea vizuală distruge subordonația principalului și secundarului, primului plan vizavi de al doilea. În acest caz, ambele motive sunt întregi și prescurtate, ambele sunt în prim plan și în spate. Claritatea relațiilor reciproce ale unui obiect cu altul încep să aibă o structurizare comună, imaginea fiecărui obiect se supune unei rețele întregi după construcția sa. În același timp, perceperea constructivă a structurii interne a formelor ajută la identificarea caracterului extern a acestora și la determinarea capacităților compoziționale în cadrul evidențierii aspectului decorativ.

În crearea compoziției bidimensionale, în construirea unui spațiu decorativ-stilizat, aplicarea principiului proporționării are o importanță deosebită. Activitatea artistică în cadrul acestui principiu presupune realizarea relațiilor spațiale între motive și forme de evidență. De asemenea, pot fi incluse și semne caracteristice ale acestor forme: dimensiunile lor, relații între ele (direcție, întindere, distanță unul de celălalt).

Talentul componistic este determinat în mare măsură de o calitate precum e flexibilitatea gândirii. Această capacitate a artistului propune rapid și ușor noi modalități și opțiuni pentru rezolvarea unei probleme creative. Flexibilitatea gândirii artistice presupune capacitatea de a dispune liber de imagini și impresii vizuale existente; de a construi noi conexiuni asociative; de a fi capabil să gândești și să creezi altele noi, îmbinând imaginea cu mijloacele limbajului plastic [4].

Caracterul decorativ nu este numai o reproducere a formei și aspectului fizic a obiectelor compoziționale. În caz contrar, se poate spune că gândurile autorului sunt transmise

în limbajul culorilor pe baza percepției reale. Înțelegerea acestui lucru este important, deoarece pictura decorativă constă într-o regândire conceptuală a naturii. Esența picturii decorative nu constă în efectul extern, ci dimpotrivă, în descoperirea armoniei dintre formă, subiect și splendoarea cromatică. Prin urmare, pentru o profunzime mai mare a percepției aspectului decorativ-structural, pictura decorativă aplică pe larg toate mijloacele artistice a compoziției decorative: transformarea și activizarea formelor, stilizarea plastică și armonia cromatică. Armonizarea formală se realizează prin ton și nuanță în interiorul spotului de culoare. Formele în sine sunt tratate extrem de local, fără accente de clarobscur. Turnarea unei asemenea forme într-o pată de culoare crează și conferă obiectelor o integritate pictural-decorativă.

Pictura decorativă poate fi asociată și cu arta meșteșugurilor populare, indicatorul artistic fiind tiparul tradițional ornamental. Aici, nu e posibilă o simplă conservare a recepțiilor plastice, e necesar de a căuta noi forme de soluție și conectare cu tradiția meșteșugului [3]. Această realizare ar trebui să fie conștientizată și regândită artistic, cea ce exprimă sarcina principală a unei viziuni moderne decorative. În asemenea realizare compozițională, avem nevoie de o căutare artistică veritabilă. Fiecare autor încearcă propriul mod de gândire creativă. E necesar de a căuta propriul stil și în expresia cromatică. Nu ar trebui să negăm categoric arta primitivilor, cubiștilor, artiștilor abstracti etc., din patrimoniul plastic universal.

Deci, în procesul de creare a compoziției decorative, sunt aplicate diverse aspecte și procedee de structurizare, aceste obiective creative vizează utilizarea orientată a operațiunilor de realizare artistică și contribuie la dezvoltarea gândirii compoziționale a studenților. Aplicarea structurii are abilități largi de creare a compoziției decorative, care va ajuta pe studenți să-și implementeze cu succes activitățile sale creative și în alte domenii ale designului. De exemplu, crearea structurii este implementată ca o metodă de modelare în proiectare, care se bazează pe studiul aplicării structurilor spațiale și grafice, precum și diverse metode de proiectare a obiectelor de design.

Experiența de studiu arată, atunci când se lucrează nu numai emoțional dar și rațional, studenții dau dovadă de o aplicare largă de tehnici și modalități noi de realizare. Aceste constatări noi artistice formează o manieră individuală și stilistică de creativitate. Important în acest caz este cultura intelectuală generală și o bună cunoaștere a teoriei artelor. O importanță crucială în realizarea artistică decorativă este compoziția culorilor. De asemenea, important este aspectul grafic și ornamental acordat liniilor, conturului și mișcării lor. Stăpânirea în practică a unei varietăți de tehnici și aspecte de stilizare contribuie în cele din urmă la dezvoltarea gândirii creative, a cărei importanță este dificil de supraestimat pentru un artist plastic.

Sarcina artistică în elaborările decorative permit de a încerca și a aplica diverse variații cromatice și maniere vizuale, inclusiv și cele care se consideră absolut inacceptabile într-o lucrare academică. În mod considerabil, ele permit de a înțelege mai profund noțiunea de „culoare pură”, și posibilitățile inepuizabile în amestecul acestor culori. Această sarcină extinde semnificativ orizonturile creative și abilitățile practice ale viitorilor specialiști.

Realizarea artistică în acest gen de artă ajută la stăpânirea unei varietăți de pictură decorativă, precum și abilitățile de transformare, împărțire și aranjare a culorilor într-o formă constructiv structurată. Activează imaginația autorului, arată potențialul creativ al viitorilor

designeri, îi ajută să se deschidă artistic. Dezvoltă gândirea creativă în realizarea plastică, stimulează îmbunătățirea sentimentelor de ritm, culoare și armonie spațială, accentuează percepția proporționalității. În cele din urmă, o astfel de muncă favorizează un gust artistic și stimulează activitatea creativă independentă, contribuind la formarea propriului stil plastic.

BIBLIOGRAFIE

1. ARGINTESCU-AMZA N., Expresivitate, valoare și mesaj plastic, București, editura Meridiane, 1979.
2. AVERMAETE R., Despre gust și culoare, București, editura Meridiane, 1979.
3. DAGHI I., Compoziția decorativă frontală, Chișinău, Editerra Prim, 2010.
4. HORSIA H., Spații, forme, culori în arta contemporană, București, ed. Meridiane, 1989.
5. LANEYRIE-DAGEN N., Pictura- secrete și dezvăluiri, București: Meridiane, 2004.

PICTURA DECORATIVĂ PE STICLĂ – MOD DE VALORIFICARE A BRODERIEI TRADIȚIONALE

DECORATIVE PAINTING ON GLASS – HOW TO VALUE TRADITIONAL EMBROIDERY

Daniela Roșca - Ceban, lector universitar,

UPS „Ion Creanga” din Chișinău,

Daniela Roșca - Ceban, university lecturer „I. Creangă” SPU

<https://orcid.org/0000-0002-0486-8793>

Olimpiada Arbuz-Spatari, doctor în pedagogie, conferențiar universitar,

UPS „Ion Creangă”, Chișinău,

Olimpiada Arbuz-Spatari, PhD associate professor, „I. Creangă” SPU

<https://orcid.org/0000-0003-4603-0574>

CZU 748.5.02+746

Abstract

The so-called decorative glass painting and glass embroidery is a special type of painting in which the decoration is created from dots. The points are gathered into shapes and lines, as a result, a unique and original composition is created. This technique is comfortable enough to mimic embroidery on both textiles and solid materials. In the course Decorative painting on glass, we decided to capitalize on traditional crafts by treating the specific motifs and structures of traditional embroidery in a unique way, namely by point-to-point technique. At the current stage, students of the Faculty of Fine Arts and Design have the opportunity to listen and actively participate in a course of training and development of creative imagination - decorative painting on glass point to point. In the training process, all the basic types of painting on solid objects are analyzed, discussed and applied. Students are familiar with the ornaments, their construction principles, features, schemes, colors used in murals and point to point. Students will get acquainted with the traditional methods of applying the decor, will build and run their own models. The communication presents a broad description of the respective technique, of the applied ornamentation and the specificity of the creative imagination in the plastic arts. In the content of this work is made a tangent between decorative painting on glass and the development of creative imagination of students-artists, by applying this technique. This research will streamline creative activities in the decorative painting course on glass, as well as being a landmark work for teachers, from this perspective, the work can be useful in the field of art training and aesthetic education of students and all those who want to get to know with that field.

Key-words: Creativity, education, decorative painting on glass, traditional embroidery.

În creația populară, unde numele meșterilor în mare parte rămâne necunoscut, motivele ornamentale s-au șlefuit și selectat pe parcursul secolelor și mileniilor, devenind un tezaur și etalon al creației colective. Decorul întotdeauna este organic legat de funcția obiectelor,